

RAPORT O STANIE MIASTA 2002

OPRACOWANO W WYDZIALE STRATEGII I ROZWOJU MIASTA URZĘDU MIASTA KRAKOWA KRAKÓW 2002

Raport opracowano w oparciu o materiały źródłowe wydziałów Urzędu Miasta Krakowa, miejskich jednostek organizacyjnych i innych instytucji

Redakcja: Wydział Strategii i Rozwoju Miasta
Dyrektor: Monika Piątkowska

Raport o Stanie Miasta zawiera dane, o ile w tekście nie określono inaczej, według stanu na dzień 31.12.2002 r.

Zespół redakcyjny składa podziękowania wszystkim instytucjom i firmom, które udostępniając dane przyczyniły się do powstania Raportu o Stanie Miasta Krakowa 2002, szczególnie dziękujemy:

- Akademii Ekonomicznej
- Akademii Górniczo - Hutniczej
- Akademii Muzycznej
- Akademii Pedagogicznej
- Akademii Rolniczej
- Akademii Sztuk Pięknych
- Akademii Wychowania Fizycznego
- Kolegium Księży Jezuitów
- Krakowskiej Szkole Wyższej
- Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej
- Papieskiej Akademii Teologicznej
- Politechnice Krakowskiej
- Profesjonalnej Szkole Biznesu
- Uniwersytetowi Jagiellońskiemu
- Wyższej Szkole Ekonomii i Informatyki
- Wyższej Szkole Filozoficzno - Pedagogicznej "Ignatianum"
- Wyższej Szkole Handlowej
- Wyższej Szkole im. B. Jańskiego
- Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości
- Autocom - Telewizja i Internet
- Centrum Zaawansowanych Technologii sp. z o.o.
- Fundacji Miejski Park i Ogród Zoologiczny
- Instytutowi Rozwoju Miast
- Karpackiej Spółce Gazownictwa Sp. z o.o. w Tarnowie, oddział - Zakład Gazowniczy w Krakowie
- Komendzie Wojewódzkiej Policji w Krakowie
- Krakowskiemu Instytutowi Nieruchomości
- Małopolskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Krakowie
- Miejskiemu Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej S.A.
- Miejskiemu Przedsiębiorstwu Komunikacyjnemu S.A.
- Miejskiemu Przedsiębiorstwu Oczyszczania sp. z o.o.

- Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji S.A.
- Netia
- Nordea Bank Polska
- Polkomtel S.A.
- Polskiej Telefonii Cyfrowej Sp. z o.o.
- Polskim Kolejom Państwowym S.A.
- Prokuraturze Okręgowej w Krakowie
- Przedsiębiorstwu Państwowemu "Porty Lotnicze" Kraków Balice
- PTK Centertel sp. z o.o.
- Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej
- Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie
- Sądowi Okręgowemu w Krakowie
- Stream Communications sp. z o.o.
- UPC/ Chello
- Urzędowi Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast
- Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Małopolskiego
- Urzędowi Statystycznemu w Krakowie
- Wojewódzkiemu Inspektoratowi Ochrony Środowiska
- Zakładowi Energetycznemu Kraków S.A.

Dziękujemy także wszystkim Wydziałom Urzędu Miasta Krakowa oraz miejskim jednostkom organizacyjnym.

Szanowni Państwo!

Oddajemy do rąk Państwa najnowszy Raport o stanie miasta za rok 2001.

Nie sposób zwięźle ująć w słowa to czym dziś może pochwalić się Kraków. Jesteśmy świadkami dynamicznych zmian, wchodzenia w życie nowych projektów, wielkich inwestycji. Mają Państwo przed sobą sprawozdanie, w którym staraliśmy się zawrzeć wszystko co świadczy o dzisiejszym obliczu miasta, jego otwartości na świat i żywotności.

Raport pokazuje, że Kraków jest dzisiaj prężnie rozwijającym się miastem. W historyczne tradycje wpisały się najnowsze dokonania, które stały się możliwe dzięki połączonym zdolnościom i wysiłkom mieszkańców i władz samorządowych.

Rok 2001 był kolejnym etapem realizacji polityki miasta, której celem jest między innymi uczynienie z Krakowa ponadregionalnego ośrodka Europy, miasta atrakcyjnego turystycznie i gospodarczo, miejsca, w którym żaden krakowianin nie musi obawiać się o bezpieczeństwo swoje i swoich najbliższych.

Na setkach stron przedstawiony został przegląd wykonanych zadań jakie postawił przed sobą obecny Zarząd. W ciągu trzech lat efekty realizacji programu "Bezpieczny Kraków" stały się widoczne dla wielu mieszkańców.

Raport przedstawia m.in.: zmiany wprowadzone w systemie funkcjonowania służby zdrowia, zintegrowany systemem pomocy społecznej, informuje o prowadzonych miejskich akcjach profilaktycznych dla mieszkańców, podsumowuje także zrealizowane przedsięwzięcia w

dziedzinie transportu i komunikacji. Sporo miejsca w raporcie zajmują także informacje o obecności naszego miasta w świecie. W raporcie dokonaliśmy pełnego przeglądu wszystkich dziedzin życia miasta, starając się uchwycić dynamikę zmian - i przy tym najważniejsze tendencje rozwojowe. Wierzymy, że dla osób interesujących się Krakowem, będzie to materiał nie tylko zajmujący, ale także umożliwiający podejmowanie decyzji o charakterze społecznym i gospodarczym.

Dodatkowo, publikacja Raportu zbiega się z kończącą się kadencją pracy obecnego Zarządu Miasta. Jesteśmy przekonani, że przedstawione dane przekonają Państwa, iż oddajemy Kraków bardziej przyjazny dla mieszkańców, inwestorów i turystów.

Życzymy przyjemnej lektury

Informacja ogólna

W "Raporcie o stanie miasta 2002" dokonany został możliwie pełny przegląd wszystkich dziedzin określonych w Uchwale Rady Miasta Krakowa Nr XXXIII/235/99 z dnia 20 października 1999 roku w sprawie Strategii Rozwoju Krakowa. Opracowując raport starano się ukazać dynamikę zmian i określić najważniejsze tendencje rozwojowe.

Panorama najważniejszych zjawisk charakteryzujących życie naszego miasta nie może ograniczyć się jedynie do efektów działalności organów samorządowych. Prezentowane w Raporcie zjawiska, a zwłaszcza objęte dziedziną nazwaną "rozwój gospodarczy miasta", przedstawione są przede wszystkim poprzez dane statystyczne, ukazujące zarówno indywidualną aktywność obywateli Krakowa, jak i działalność samorządów Miasta i Województwa, oraz władz centralnych Państwa.

Należy sądzić, że dla osób zainteresowanych Krakowem opracowany raport może być interesujący nie tylko z uwagi na zebrane informacje i dane. Materiał ten ułatwi podejmowanie decyzji o charakterze społecznym i gospodarczym, a także diagnozowanie sytuacji w Mieście i ocenę kierunków jego rozwoju.

Kraków, dawna stolica Polski, jest jednym z najważniejszych ośrodków miejskich w kraju, a także pozostaje regionalnym i międzynarodowym centrum życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego. Od 1 stycznia 1999 roku, po reformie administracji publicznej kraju Miasto Kraków na prawach powiatu jest stolicą województwa małopolskiego, z siedzibą:

- Wojewody Małopolskiego,
- Marszałka Województwa Małopolskiego,
- Prezydenta Miasta
- Starosty Krakowskiego (powiat ziemski krakowski)

Kraków położony jest w dolinie Wisły, na styku czterech krain geograficznych. Od północy graniczy z Wyżyną Krakowsko - Częstochowską, od południa z Pogórzem Wielickim, od zachodu z Kotliną Oświęcimską, a od wschodu z Kotliną Sandomierską. Dolina Wisły w Krakowie zamknięta jest dodatkowo od zachodu zrębowymi pagórami Bramy Krakowskiej.

Obszar miasta przecinają doliny dopływów Wisły: Rudawy, Prądnika, Dłubni, Wilgi i Drwiny Długiej. W obrębie Krakowa występuje kilka zbiorników wód podziemnych o podwyższonej mineralizacji, częściowo ujętych w źródła np. na Matecznym, przy ul. Zwierzynieckiej. Położenie geograficzne Krakowa i związany z tym klimat miasta z przeważającymi słabymi wiatrami zachodnimi (ok. 30% dni w ciągu roku stanowią cisze i występujące częste inwersje temperatury), są przyczyną słabej wentylacji miasta.

Kraków jest jednym z najważniejszych ośrodków kulturalnych, naukowych i przemysłowych kraju. Tutaj ma swoją siedzibę najstarsza polska uczelnia, Uniwersytet Jagielloński oraz inne wyższe uczelnie. Jest filharmonia, wiele teatrów, muzeów, ogród botaniczny i zoologiczny. Do współczesnego Krakowa przybywają z całego świata rzesze turystów chcących poznać dawną stolicę Polski wpisaną w roku 1978 przez UNESCO na pierwszą listę światowego dziedzictwa kulturowego.

Miasto zajmuje powierzchnię 327 km kw., podzielone jest na 18 dzielnic pomocniczych (numery dzielnic od I do XVIII). W 2002 roku liczyło 746 745 mieszkańców (stałych i czasowych). Zameldowanych na pobyt stałych było 707 950 osób, w tym 378 590 kobiet i 329 360 mężczyzn. Na pobyt czasowy było zameldowanych 38 795 osób: kobiet 20 255 i mężczyzn 18 540. W porównaniu do roku 2001 liczba ludności ogółem (stali i czasowi) zmniejszyła się o 0,23% czyli o 1 778 osób.

Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 2283 mieszkańców na 1 km kw. i była zróżnicowana od ok. 678 mieszkańców w dzielnicy X do 13023 w dzielnicy XVI.

W przypadku ludności zameldowanej na pobyt stały, w roku 2002 dominowała dzielnica XII z liczbą ludności 63 715 mieszkańców, najmniej ludności zamieszkiwało obszar dzielnicy IX (13 608). W roku 2002 najmniej ludności zameldowanej na pobyt czasowy zamieszkiwało dzielnicę X (181 osób), a najwięcej dzielnicę V (14 806), a było to spowodowane dużą liczbą domów studenckich w tym rejonie.

Procesy demograficzne

W 2002 roku mieszkańcy Krakowa stanowili ok. 1,9% ludności Polski i 23% mieszkańców Województwa Małopolskiego. Dane dotyczące: Polski wykorzystano ze wstępnych wyników spisu ludności z dn. 20.05.2002r., które zostały opublikowane w Biuletynie Informacyjnym Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast nr 12/2002 a dane dotyczące Województwa Małopolskiego ukazały się w Biuletynie Miasta Krakowa nr 4/2002. Miasto liczyło 746 745 mieszkańców (stałych i czasowych). Ze względu na brak danych statystycznych (dane ukażą się w III kw. 2003r.) wszelkie dane dotyczące ludności oparte są na danych z ewidencji ludności Urzędu Miasta Krakowa oraz na danych z Urzędu Stanu Cywilnego.

Rozmieszczenie ludności Krakowa zameldowanej na pobyt stały i czasowy w podziale na osiemnaście dzielnic przedstawia rysunek 0.1. Tabela 0.1

Ludność Krakowa w latach 2001 i 2002

.	2001	2002
Kraków - ogółem	748 523	746 745
- kobiety	399 260	398 845

- mężczyźni	349 263	347 900
Zameldowani na pobyt stały - ogółem	709 170	707 950
- kobiety	378 776	378 590
- mężczyźni	330 394	329 360
Zameldowani na pobyt czasowy - ogółem	39 353	38 795
- kobiety	20 484	20 255
- mężczyźni	18 869	18 540

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Organizacji i Nadzoru

Tabela 0.2

Wskaźniki ruchu naturalnego w latach 2001 - 2002

.	2001	2002
Urodzenia	11 530	11 394
Zgony	9 266	9 044
Przyrost naturalny (przewaga urodzeń nad zgonami)	2 264	2 350
Liczba zawartych związków małżeńskich	4 111	4 002
Liczba rozwodów *	1 037	1 064

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego

*liczba wniosków jakie wpłynęły do USC

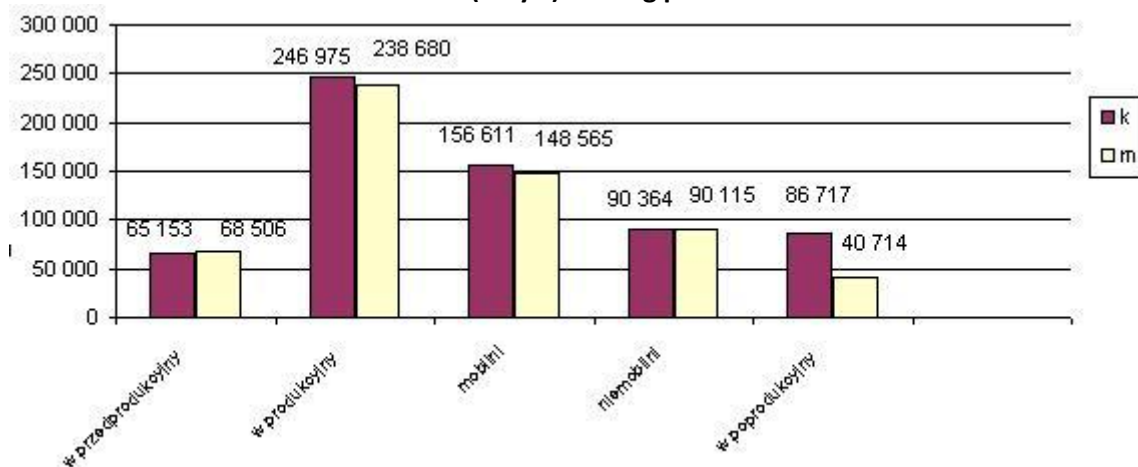
Z danych zawartych w tabeli 0.2 wynika, że spadła liczba urodzeń o 1,2% w stosunku do roku poprzedniego, oraz liczba zgonów o 2,4%. Na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego z Krakowa, należy stwierdzić, że w Mieście nie mamy do czynienia z ubytkiem naturalnym (przewagą zgonów nad urodzeniami).

Spadła też liczba zawartych związków małżeńskich o 2,7%, natomiast o 2,6% wzrosła liczba rozwodów.

0.2.1 Struktura wieku i płci mieszkańców Krakowa

Struktura ludności według wieku i płci jest pochodną minionych procesów demograficznych związanych z rzeczywistym przyrostem ilości mieszkańców miasta. Struktura ta jednocześnie wyznacza przyszłą sytuację demograficzną Krakowa. W strukturze ludności Krakowa zaznacza się przewaga kobiet oraz duży udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Strukturę wiekową ludności Krakowa przedstawiają wykresy 0.1 i 0.2.

Wykres 0.1

Struktura wiekowa ludności Krakowa (w tys.) według płci w roku 2002**Struktura wiekowa ludności Krakowa (w tys.) według płci w roku 2002**

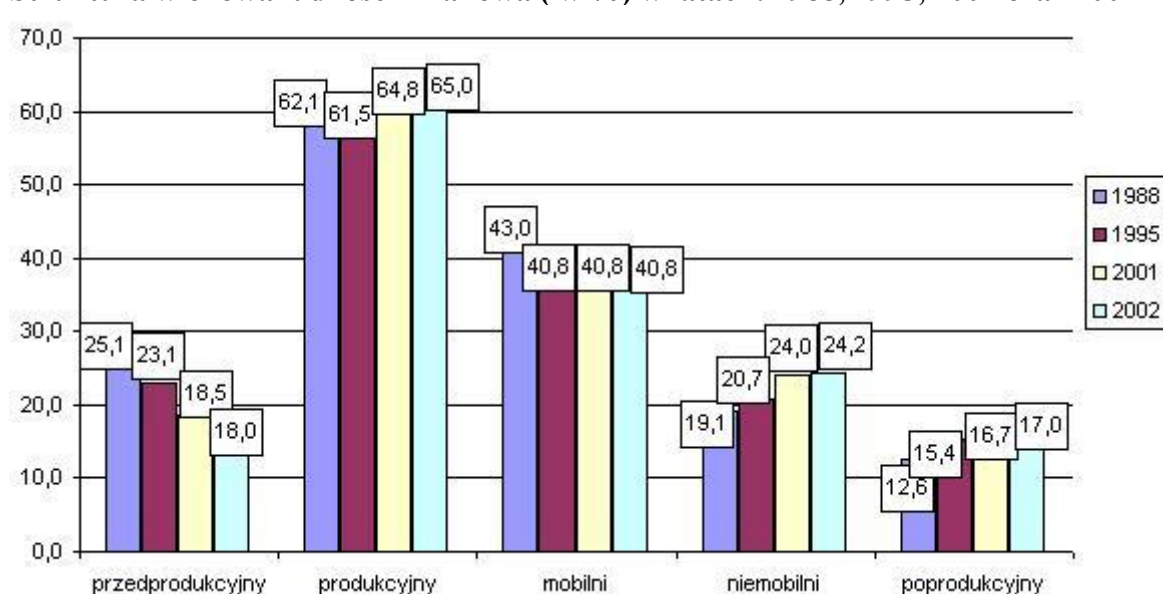
źródł

o: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacji i Nadzoru

W 2002 roku w wieku produkcyjnym (kobiety od 18 - 64 i mężczyźni od 18 - 65 roku życia) było 65% mieszkańców Krakowa, 18% w wieku przedprodukcyjnym (od 0 - 17 roku życia), a 17% populacji stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 i mężczyźni powyżej 65 roku życia). Niekorzystnym zjawiskiem jest starzenie się mieszkańców Krakowa. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się w stosunku do 1988 r. o przeszło 7 punktów procentowych, natomiast w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o przeszło 4 punkty procentowe.

[Ludność Krakowa zameldowana na pobyt stały i czasowy oraz gęstość zaludnienia - stan w dniu 31.XII.2002r.](#)

Wykres 0.2

Struktura wiekowa ludności Krakowa (w %) w latach: 1988, 1995, 2001 oraz 2002

źró

dło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacji i Nadzoru oraz Urzędu Statystycznego

0.2.2. Struktura wykształcenia mieszkańców Krakowa

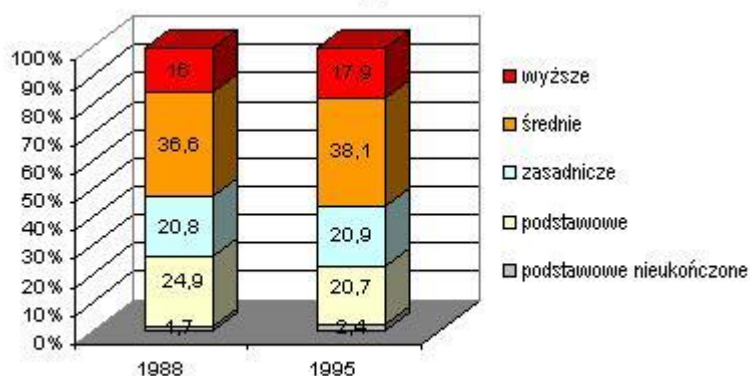
Dane statystyczne dotyczące poziomu wykształcenia w Krakowie opierają się wyłącznie na spisach ludności. Ostatnie szacunkowe dane, opracowane na podstawie mikrospisu (na 5000 próbie mieszkańców) pochodzą z 1995r.

Wynika z nich, że prawie 18% mieszkańców legitymuje się wyższym wykształceniem. Warto podkreślić, że w porównaniu ze średnią ogólnopolską ludność Krakowa legitymuje się wyższym poziomem wykształcenia o 11 punktów procentowych. W Polsce w 1995 roku wykształceniem wyższym legitymowało się niecałe 7% ludności.

Poziom wykształcenia ludności Krakowa wzrasta. W roku 1995, w porównaniu do roku 1988, udział osób z wyższym wykształceniem wzrósł o 2 punkty procentowe, a udział osób z wykształceniem średnim wzrósł o 1,5 punktu procentowego. Strukturę wykształcenia oraz strukturę wykształcenia wg płci mieszkańców Krakowa przedstawiają wykresy 0.3 i 0.4.

Wykres 0.3

Struktura wykształcenia (w %) w Krakowie w latach 1988 i 1995

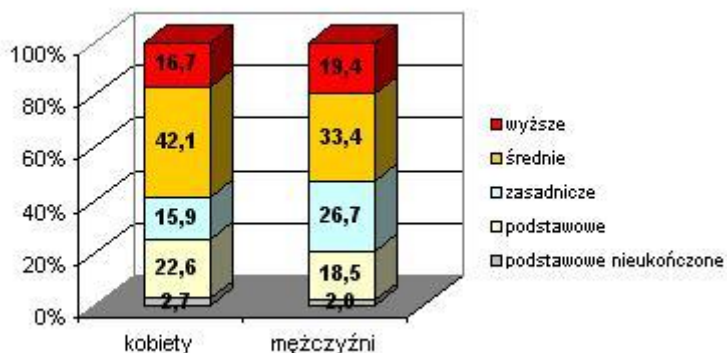

źródło: opracowanie własne na

podstawie danych Urzędu Statystycznego

Wykres 0.4

Struktura wykształcenia (w %) wg płci w 1995 roku

źródło: opracowanie własne na

podstawie danych Urzędu Statystycznego

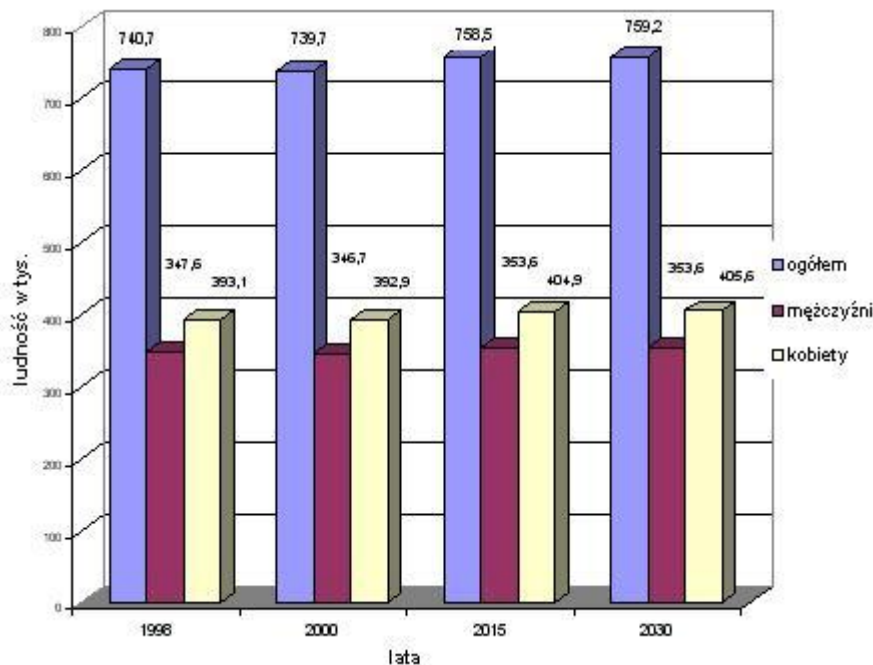
0.2.3 Prognoza ludności Krakowa

W 2000 roku Urząd Statystyczny w Krakowie opublikował, opracowaną przez Departament Badań Demograficznych GUS prognozę ludności mieszkańców Krakowa do 2030. Prognoza była opracowywana na podstawie stanu ludności w dniu 31 grudnia 1998 roku. Przedstawiona prognoza jest prognozą pomigracyjną ludności zameldowanej w Krakowie na stałe i na okres czasowy, tzn. uwzględnia zmiany liczby mieszkańców wynikające z przyrostu naturalnego i salda migracji wewnętrznych i zagranicznych.

Na przestrzeni najbliższych 30 lat prognoza przewiduje przyrost mieszkańców Krakowa o 2.5%. Prognozowany przyrost liczby mieszkańców Krakowa jest konsekwencją zakładanego dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji w Krakowie.

Wykres 0.5

Prognoza ludności Krakowa do 2030 roku

W prognozowanej strukturze płci mieszkańców Krakowa zwiększy się przewaga liczebna kobiet w stosunku do mężczyzn, wskaźnik feminizacji liczony jako liczba kobiet na 100 mężczyzn wzrośnie z 113,1 do 114,7.

Z prognozowanej struktury wiekowej ludności (wykres 0.6) wynika, że na przestrzeni najbliższych 30 lat będzie następowało zjawisko starzenia się populacji Krakowa. Jest to związane przede wszystkim z obserwowanym od kilku lat spadkiem urodzeń oraz wydłużającą się długością życia mieszkańców.

Niezwykle trudno jest obecnie prognozować migracje, między innymi w związku z planowanym przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i związanymi z tym zmianami na rynku pracy, które mogą się stać podstawowym powodem migracji.

Wykres 0.6

Prognozowana struktura wieku ludności Krakowa (w %) do 2030 roku

